

УДК 81'42:378.147

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi45.98>

Микитенко М. М.,
 orcid.org/0000-0002-2311-5391

СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ЛІНГВІСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті розглянуто зміст понять «професійна компетенція», «професійна компетентність», «професійна компетентність викладача іноземної мови», «комунікативна компетентність», «лінгвістична компетенція», «лінгвістична компетентність», «мовленнева компетенція»; проведено огляд ключових концепцій вітчизняних та зарубіжних науковців стосовно трактувань та структури зазначених компетенцій та компетентностей. На основі аналізу цього дослідження запропоновані власні трактування згаданих визначень, зокрема лінгвістичної компетенції та компетентності в методиці викладання іноземних мов. Виявлено, що професійна компетентність має системний характер та охоплює певні компетенції, які є свідченням досвіду діяльності педагога. Компетентність майбутніх викладачів англійської мови утворена особливими блоками компетенцій, у яких комунікативна й лінгвістична займають провідне місце. З'ясовано історію становлення категорії «лінгвістична компетенція», зацентровано на близькості сутності понять «мовна компетенція» та «лінгвістична компетенція»; проаналізовано та опрацьовано праці зарубіжних та вітчизняних науковців, зокрема Н. Хомського, С. Савіньон, Л. Бахмана, І. Зимньої, І. Сніховської, Л. Шмелькової, Н. Микитенко, С. Корнієнко щодо сутності та структури цих категорій.

Установлено, що знання лексичних одиниць, граматичної та синтаксичної будови речень, уміння сформулювати та зрозуміти речення іноземною мовою є недостатнім для формування лінгвістичної компетенції, оскільки існує загроза, що такий процес призводить до розуміння та пізнання мови як заздалегідь складеної системи, а не засобу комунікації. Зазначено, що науковці розмежовують поняття лінгвістична компетенція в рідній та іноземній мовах та подані складові характеристики лінгвістичної компетенції в процесі оволодіння іноземною мовою.

Ключові слова: компетентність, компетенція, лінгвістична компетенція, мовленнева компетенція, освітня діяльність, знання, навички, вміння, здібність.

Постановка проблеми. Оскільки англійська мова на сьогодні виконує функцію мови міжнародної комунікації, вважаємо актуальним дослідження професійної компетентності майбутніх викладачів англійської мови, зокрема лінгвістичної компетентності цих фахівців як однієї з найбільш вагомих її складових. Таким чином, у цьому дослідженні сконцентруємо увагу на дефініції понять лінгвістична компетентність і лінгвістична компетенція.

Аналіз досліджень. Дослідженням сутності професійної компетентності займалися А. Хуторський, В. Введенський, Ю. Татур, Н. Уйсімбаєва, В. Сластьонин, В. Леган та інші. Лінгвістичну компетентність досліджували: Н. Хомський, С. Савіньон, Л. Бахман, І. Зимня, І. Сніховська, Є. Верещагін, В. Костомаров, Л. Шмелькова, Н. Микитенко, Ю. Картава, С. Корнієнко та ін.

Мета статті – здійснити аналіз сутності та структури лінгвістичної компетенції та компетентності в контексті професійної компетентності майбутніх викладачів англійської мови.

Виклад основного матеріалу. Професійна діяльність, на думку В. Введенського, означає виконання спеціалістом своїх професійних обов'язків, адаптацію в оволодінні

*© Микитенко М. М.

сучасними способами і методами діяльності, а рівень їхньої якості визначає професійну компетентність особистості. Тобто якість зростає, якщо збільшується успішність та швидкість виконання професійних обов'язків. До основних складових професійної компетентності педагога В. Введенський включає комунікативну, інформаційну, регулятивну, інтелектуально-педагогічну та операційну. Комунікативна компетентність (формується в процесі розвитку та саморозвитку) складається із мовленневих умінь, емоційної стійкості, екстраверсії, культури мовлення, установлення психологічного контакту. Інформаційна компетентність включає знання про себе, інших суб'єктів навчального процесу; регулятивна – це вміння керувати власною поведінкою; операційна – сукупність прогностичних, методичних, організаторських, імпровізаційних навичок; інтелектуально-педагогічна – комплекс умінь до аналізу, синтезу, порівняння та узагальнення [1].

Учений В. Сластьонин розглядає професійну компетентність педагога, як єдність практичної та теоретичної готовностей до здійснення педагогічної діяльності, а чотири основні структурні групи цієї компетентності, на думку науковця, залежать від педагогічних умінь. Суть цих умінь В. Сластьонин виділяє таким чином: 1) уміння «переводити» зміст процесу виховання в конкретні педагогічні завдання (вивчення особистості чи колективу задля визначення рівня їхньої підготовленості до освоєння нових знань); 2) уміння побудувати логічно завершену педагогічну систему (планування освітніх завдань, відбір методів та форм навчання); 3) уміння встановити взаємозв'язки між компонентами і факторами виховання (активація та розвиток діяльності особистості); 4) уміння оцінювати результати педагогічної діяльності [10, с. 148–149]

За твердженням Ю. Татур, компетентність виражається в постійній необхідності свого вдосконалення, в усвідомленні соціальної значущості, у спроможності до реалізації власного потенціалу для успішної професійної діяльності та особистій відповідальності за результати цієї діяльності [13].

За словами Н. Уйсімбаєвої, професійні якості особистості (логічне мислення, пам'ять, увага, емоційна стійкість та рішучість) у поєднанні з системою моральних цінностей вибудовують структуру професійної компетентності. Таким чином, структура професійної компетентності, як зазначає вчена, складається з п'яти компонентів: інформаційного, організаторського, комунікативного, проєктувального та аналітичного. «Професійна компетентність формується за допомогою складної трансформації інтересів, мотивів, потреб під час практики, на основі процесів усвідомлення та переосмислення» [15, с. 19].

Дослідниця В. Леган розуміє під професійною компетентністю складне й багатоаспектне поняття, як і педагогічна діяльність взагалі. Учена стверджує, що вивчення професійної компетентності відбувається в декількох аспектах: в аспекті теорії і практики, критерій та вимог до підготовки фахівців у закладах вищої освіти; атестації, оцінки якості професійної підготовки; професіоналізації як етапу рівня професіоналізму тощо. Науковець говорить і про те, що це поняття характеризується з точки зору кількох наукових підходів: соціокультурного, діяльнісного, комунікативного, професійного, контекстно-інформаційного та психологічного. Кожен із цих підходів перебуває у взаємозв'язку один із одним та взаємодоповнюють один одного. На думку В. Леган, «професійна компетентність викладача – це інтегральне утворення особистості, яке включає сукупність соціального, полікультурного, аутопсихологічного, когнітивно-технологічного та персонального компонентів, необхідних для успішного здійснення педагогічної діяльності з урахуванням специфіки предмета, що викладається» [6, с. 86].

Аналізуючи написане, приходимо до висновку, що професійна компетентність має системний характер та охоплює певні компетенції, що є свідченням досвіду діяльності педагога.

З точки зору І.Трешиної, професійна компетентність вчителя-філолога складається з двох нероздільних компонентів: змістового та структурного. Синтез цих складових реалізується через професійну лінгвістичну, компенсаторну та соціальну компетентності в поєднанні з індивідуальними рисами особистості. Професійна лінгвістична компетентність включає в себе психолого-педагогічну, частину якої охоплює методична й філологічна компетентності. Філологічна компетентність, за словами науковця, складається з трьох компонентів компетенцій: лінгвістичного, загальногуманітарного та соціокультурного [14, с. 297].

На думку С. Ніколаєвої, компетентність учителя іноземної мови утворена чотирма блоками компетенцій: 1) іншомовною комунікативною компетенцією, до складу якої входять мовна, мовленнєва та соціокультурна компетенції; 2) власне професійною компетенцією, що поєднує філологічну, психолого-педагогічну та методичну компетенції; 3) іншомовною професійно-комунікативною компетенцією, у якій синтезовані мовна професійно орієнтована компетенція, мовленнєва професійно орієнтована компетенція та соціокультурна професійно орієнтована компетенція; 4) загальною компетенцією, яка об'єднує інструментальну, міжособистісну та системну компетенції [9, с. 15].

Звернімо увагу, що для викладачів іноземної мови необхідно доповнити та розширити перелік компетенцій, оскільки в закладах вищої освіти існують свої особливості процесу навчання.

Важливою є думка І. Сологор та В. Костенко щодо професійної компетентності викладача іноземної мови у вищій школі. Під час дослідження науковці виявили, що професійна компетентність викладача іноземної мови складається з більш ніж п'яти компетенцій: професійної (дидактична, психологічна, методична), лінгвістичної (філологічна), комунікативної, інформаційної, соціокультурної, проектної та рефлексивної. Учені зазначають, що така компетентність є інтегральною властивістю особистості, «значною мірою визначається наявними в неї якостями, які сприяють її спілкуванню зі студентами, визначають швидкість і ступінь оволодіння останніх необхідними вміннями. Такий висококваліфікований та компетентний викладач добре розуміє свою суспільну відповідальність, успішно здійснює планування та постійний розвиток своєї діяльності, виступає ключовою фігурою у формуванні професійної компетентності студентів» [12, с. 68].

В. Леган значною мірою акцентує увагу на іншомовній комунікативній компетенції як провідній у структурі професійної компетентності викладача іноземних мов [6, с. 86].

Уперше в науковий обіг поняття «комунікативна компетенція» увів учений Д. Хаймс (розширивши знання Н. Хомського), що окреслює використання та вживання мови з точки зору соціального контексту. Тобто він акцентував на важливості занурення в культурні норми та звичаї (соціальну характеристику) мовленнєвої поведінки представників тієї мови, яка вивчається. Науковець трактував це поняття, як «знання, що забезпечують індивідові можливість здійснення функціонально спрямованого мовленнєвого спілкування, а саме того, що необхідно знати тим, хто говорить, для досягнення успіху в комунікації в середовищі іншомовної культури» [19].

Дослідниця В. Леган зазначає, що виокремлюють три види іншомовних комунікативних компетенцій, серед яких – мовна, мовленнєва та соціокультурна. «Мовленнєва компетенція передбачає здатність сприймати й породжувати іншомовні тексти згідно з поставленим чи виниклим комунікативним завданням, яке включає ситуацію спілкування й комунікативний намір. Вона базується на чотирьох видах компетенції: в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі. Мовна (лінгвістична) компетенція передбачає знання системи мови й правил її функціонування при

іншомовній комунікації. Мовна компетенція також є інтегративною і включає цілий ряд компетенцій: лексичну, граматичну, фонологічну й орфографічну» [6, с. 86].

Разом із комунікативною вважаємо лінгвістичну компетентність та компетенцію одним із найбільш вагомих компонентів професійної компетентності майбутнього викладача англійської мови. Саме лінгвістична компетентність охоплює лінгвістичні знання, навички та уміння, а не знаючи системи іноземної мови та не вміючи оперувати нею, майбутній викладач англійської мови не зможе реалізувати себе як кваліфікований фахівець.

Уперше тотожні поняття «мовна компетенція» та «лінгвістична компетенція» (іншомовне слово *linguistic* запозичено із зарубіжного мовознавства) з'явилися у науковій літературі в середині ХХ ст. У 1965 р. Н. Хомський увів термін «компетенція» в освітній обіг у межах теорії трансформаційних граматик. Цей термін ототожнював поняття володіння мови та володіння граматичною системою. Іншими словами, лінгвістична компетенція сприймалась на рівні зі знанням та правильним вживанням граматичних форм. Лінгвістичну компетентність Н. Хомський розглядає з позиції особистісних умінь та розумінь, тому науковець стверджує, що лінгвістична компетентність – це поєднання рівня володіння мовними нормами та рівень мовленнєвих умінь [18].

З того часу проблемі мовної (лінгвістичної) компетенції та компетентності присвятили свої дослідження низка зарубіжних та вітчизняних науковців.

І. Міхалкіна посилається на думку деяких французьких учених, зокрема С. Савіньон, яка стверджувала, що термін лінгвістична компетенція базується на граматичній компетенції (здатності розпізнавати та правильно вживати лексичні, морфологічні, фонологічні та синтаксичні мовні особливості) [8, с. 14].

Американським лінгвістом Л. Бахманом запропоновано структуру лінгвістичної компетенції. Її складовими є організаційна (граматична і текстуальна), прагматична (ілокутивна і соціолінгвістична) компетенції [17]. Організаційна компетенція, на думку вченого, – це розуміння та застосування формальної структури мови. Вона складається з граматичної та текстуальної компетенцій, які є, безперечно, потрібними для продукування та пізнання граматично правильних речень (при необхідності – виправлення граматично неправильних структур), охоплення пропозиційного змісту й упорядкованого поєднання цих речень у текст. Аналіз досліджень згаданого науковця дозволяє стверджувати, що граматична та текстуальна компетенції тісно пов'язані між собою. Граматична компетенція презентує підбір лексичних одиниць для вираження конкретних значень, їхнє місце в реченнях та висловлюваннях, а також їхню форму, тобто матеріальне вираження в письмових знаках та звуках. Текстуальна компетенція означає знання умовностей з'єднання висловлювань у текст. За словами лінгвіста, друга складова мовної компетенції – прагматична. Вона стосується контексту, змісту спілкування та пов'язана із ставленням один до одного осіб, які використовують мову як засіб передачі інформації чи спілкування. Згідно з Л. Бахманом, прагматична компетенція включає ілокативну (знання прагматичних умов здійснення потрібних функцій мови) та соціолінгвістичну (знання соціокультурних умов вживання цих функцій до відповідного контексту) [там само].

З точки зору І. Зимньої, поняття «лінгвістична компетенція» включає в себе вміння правильно володіти мовою як засобом спілкування. Тобто це – здатність достовірно та правильно виражати свої думки та наміри в поєднанні граматичного, стилістичного, лексичного та графіко-орфографічного відношень [3].

І. Сніховська відзначає більше п'яти важливих складових лінгвістичної компетенції. Науковець зазначає, що вона має складну багатоярусну структуру, яка відповідає різноманіттю компонентів комунікативної здібності мовців; включає в себе як суспільні, так і індивідуальні лінгвістичні знання про світ; у галузі використання

мовних одиниць передбачає засвоєння обох сторін знака – як форми, так і змісту; передбачає обов'язкове знання про потенційність мовних явищ (знання про можливість виразити одне й те ж різними засобами); охоплює як продукування мовлення, так і його сприйняття, що пов'язано з проблемою розуміння між учасниками комунікації, а також з проблемою спільності асоціацій в адресата й адресанта мовленнєвого повідомлення; є зумовленою такими чинниками: рівень освіти, професія, індивідуальний досвід тощо [11].

Схожими в цьому аспекті є думки Є. Верещагіна та В. Костомарова. У своїх дослідженнях під лінгвістичною (мовною) компетенцією науковців розуміємо здатність сприймати та утворювати граматично правильні, логічні та правильні речення необмежену кількість разів. Такий процес висловлення думки ґрунтується на заздалегідь засвоєних мовних знаках та на правилах їхнього вживання [2].

Л. Шмелькова вказує, що вміння та здатність розуміти речення за допомогою мовних знань і є лінгвістичною компетенцією як складової комунікативної [16, с. 56].

За словами Н. Микитенко, більшість науковців трактують лінгвістичну компетенцію на рівні речення, оскільки творення речення вважається достатнім рівнем лінгвістичної компетенції. Однак існує загроза, що такий процес призводить до розуміння та пізнання мови як заздалегідь складеної системи, а не засобу комунікації. Іншими словами, знання лексичних одиниць, граматичної та синтаксичної будови речень, вміння сформулювати та зрозуміти речення іноземною мовою є недостатнім для формування лінгвістичної компетенції [7, с. 71]

У науковій літературі розрізняють твердження «лінгвістична компетенція в рідній мові» та «лінгвістична компетенція в іноземній мові». Лінгвістична компетенція в процесі оволодіння іноземною мовою характеризується такими складовими: інтуїтивним засвоєнням мовних форм; оволодінням лінгвістичним, соціокультурним та когнітивним смислом, вираженим формами мови; уживанням мовних форм використовуючи власне творче бачення та креативність; використання мовних форм з мінімальною увагою щодо власне мовних форм і з максимальною увагою щодо ситуації комунікації [5].

Ю. Картава говорить про лінгвістичну компетентність як систему внутрішньо засвоєних правил функціонування мови, які людина застосовує в особистій мовленнєво-мисленнєвій діяльності. Лінгвістична компетентність філолога передбачає володіння знаннями з мови як суспільного феномена і знакової системи, її розвиток, будову та функціонування; уживання рідної мови на основі літературних норм; розширення лексичного запасу; формування здібностей щодо аналізу мовних фактів з фонетики, лексикології, фразеології, морфології, синтаксису, стилістики; усвідомлення зв'язків між різними лінгвістичними науками [4].

Свою думку щодо лінгвістичної компетентності та компетенції висловлює вчена С. Корнієнко. Дослідниця зазначає, що лінгвістична компетентність – досить широке поняття, яке включає в себе не лише осмислення зв'язків між різними лінгвістичними науками, а й правописні реформи, історію становлення літературної мови, вміння працювати зі словниками (орфографічним, лексичним та ін.). С. Корнієнко визначає чотири складові лінгвістичної компетентності: 1) знання щодо мовних одиниць і правил їх поєднання; 2) правила творення граматичних форм; 3) обсяг і точність володіння лінгвістичними компонентами; 4) здатність будувати речення за допомогою засвоєних мовних умінь. Компоненти лінгвістичної компетентності, які виділяє науковець, відносимо до одних із основних критеріїв ефективного вивчення та вдалого практичного застосування іноземної мови, її оволодіння студентами філологічних факультетів. Вони сприяють відчуттю правильності побудови речень, розширенню лексичного запасу слів, формуванню здібностей якісно та швидко аналізувати та оцінювати мовні факти. Лінгвістична компетенція – це здатність розпізнавати, називати й визначати

лінгвістичні поняття, оперувати лінгвістичними фактами з фонетики, морфології, лексикології, синтаксису й стилістики, оволодівати нормами вимови, правопису й пунктуації [5, с. 163].

Висновки. На основі здійсненого аналізу можемо зробити такі висновки. Дослідження науковців і на сьогодні не дають одностайно чіткого трактування понять «компетентність» та «компетенція», особливо немає загальноствердженого розмежування щодо видів та структур згаданих категорій, проте більшість науковців визначають компетентність через категорію компетенції. Таке розуміння дає змогу зазначати, що компетентності не можна навчити, адже вона є продуктом певного соціального досвіду.

Лінгвістична компетенція є основною складовою комунікативної компетенції, яка є базовим компонентом професійної компетентності майбутніх викладачів англійської мови. Вона формується з лексичних, фонетичних, фонологічних та синтаксичних знань, тобто відповідає за мовну сферу викладача, а на основі здобутих знань формуються мовленнєві навички й уміння, які проявляються в мовленнєвій діяльності. Лінгвістична компетентність майбутнього викладача англійської мови відповідає за вміння правильно вимовляти та вживати складні лексичні конструкції й граматичні структури, передбачає здатність граматично коректно й лексично правильно будувати висловлювання англійською мовою, аналізувати й оцінювати зміст отриманого повідомлення чи тексту, правильно писати і перекладати, працювати зі словниками. Згадані уміння і здатності розвиваються в процесі накопичення студентами досвіду комунікативної діяльності.

Перспективи подальших досліджень полягають в обґрунтуванні теоретико-методологічних засад формування лінгвістичної компетентності майбутніх викладачів англійської мови.

Список використаних джерел:

1. Введенський В. Н. Моделирование профессиональной компетентности педагога. *Педагогика*. 2003. № 10. С. 51-55.
2. Верещагин Е. М. Лингвострановедческая теория слова. Москва : Русский язык, 1980. 320 с.
3. Зимняя И. А. Психология обучения неродному языку. Москва : Русский язык, 1989. 219 с.
4. Картава Ю. К. Лінгвістична компетентність як важлива складова професіоналізму вчителя-філолога. *СОЦІУМ. НАУКА. КУЛЬТУРА*: матеріали XIII міжнар. наук. інтернет-конф. (25–27 січня 2017 р.). URL: <http://intkonf.org/kart>.
5. Корнієнко С. І. Сутність і основні характеристики лінгвістичної компетентності майбутніх учителів болгарської мови. *Педагогічні науки*. 2009. № 4. С. 161–165.
6. Леган В. П. До проблеми професійної компетентності викладача іноземної мови. *Науковий вісник Ужгородського університету : Педагогіка. Соціальна робота*. 2013. № 29. С. 84–87.
7. Микитенко Н. О. Ієрархічна структура іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців природничого профілю. *Педагогічний альманах*. 2014. № 24. С. 69–76.
8. Михалкина И. В. Коммуникативное и языковое содержание обучения профессиональному общению специалистов в области внешнеэкономических связей : дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Москва, 1994. 179 с.
9. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці). Київ : Ленвіт, 2008. 258 с.
10. Слостенин В. А. Целостный педагогический процесс как объект профессиональной деятельности учителя. Москва : Прометей, 1997. 201 с.
11. Сніховська І. Е. Лінгвістична компетенція як фактор мовної гри. *Вісник Житомирського держ. пед. ун-ту ім. І. Франка*. 2001. № 8. С. 159–162.
12. Сологор І. М., Костенко В. Г. Складові професійної компетенції викладача іноземної мови у немовному вищому навчальному закладі. *Наука та освіта – новий вимір. Педагогіка та психологія*. 2015. № 69. С. 67–69.
13. Татур Ю. Г. Компетентность в структуре модели качества подготовки специалиста *Высшее образование сегодня*. 2004. № 3. С. 20–26.

14. Трешина И. Социокультурный компонент профессионально-лингвистической компетенции учителя. *Россия и Запад: диалог культур*. 2004. № 12. С. 296–304.
15. Уйсімбаева Н. Розвиток професійної компетентності – шлях до підготовки висококваліфікованих фахівців. *Рідна школа*. 2006. № 10. С. 17–19.
16. Шмелькова Л. Технологизация образовательного процесса : учебно-методическое пособие. Курган : ИПКПРО, 2002. 144 с.
17. Bachman L. F. *Fundamental Considerations in Language Testing*. Oxford: Oxford University Press, 1990. 408 p.
18. Chomsky N. *Knowledge of Language. Its Nature, Origin, and Use*. Westport: Praeger Publishers, 1986. XXIX + 314 p. (Convergence).
19. Hymes D. Models of the interaction of language and social life. *Directions in sociolinguistics : The ethnography of communication* : New York: Holt, Rhinehart & Winston, 1972. P. 35–71.

References:

1. Vvedenskiy, V. N. (2003). Modelyuvannya profesiynoyi kompetentnosti pedahoha [Modelling of teacher's professional competence]. *Pedahohika*, 10, 51–55 [in Ukrainian].
2. Vereshchagin, Ye. M. (1980). *Lingvostranovedcheskaya teoriya slova* [Linguistic and regional theory of the word]. Moscow: Russkiy yazyk [in Russian].
3. Zimnyaya, I. A. (1989). *Psikhologiya obucheniya nerodnomu yazyku* [Psychology of learning a foreign language]. Moscow: Russkiy yazyk [in Russian].
4. Kartava, Yu. K. (2017). Linhvistychna kompetentnist yak vazhlyva skladova profesionalizmu vchytelya-filoloha [Linguistic competence as an important component of the professionalism of the teacher-philologist], *Sotsium. Nauka. Kultura*, materialy XIII mizhnar. nauk. internet-konf. [Society. Science. Culture, Proceedings of the 8th International Scientific Internet Conference]. Retrieved from <http://intkonf.org/kart> [in Ukrainian].
5. Korniyenko, S. I. (2009). Sutnist i osnovni kharakterystyky linhvistychnoyi kompetentnosti maybutnikh uchyteliv bolhars koyi movy [The essence and basic characteristics of the linguistic competence of future Bulgarian language teachers]. *Pedahohichni nauky*, 4, 161–165 [in Ukrainian].
6. Lehan, V. P. (2013). Do problemy profesiynoyi kompetentnosti vykladacha inozemnoyi movy [To the problem of professional competence of a foreign language teacher]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho universytetu : Pedahohika. Sotsial na robota*, 29, 84–87 [in Ukrainian].
7. Mykytenko, N. O. (2014). Iyerarkhichna struktura inshomovnoyi profesiynoyi kompetentnosti maybutnikh fakhivtsiv pryrodnychoho profilyu [Hierarchical structure of foreign professional competence of future specialists of natural profile]. *Pedahohichnyy almanakh*, 24, 69–76 [in Ukrainian].
8. Mikhalkina, I. V. (1994). *Kommunikationnoye i yazykovoye sodержaniye obucheniya professional'nomu obshcheniyu spetsialistov v oblasti vneshneekonomicheskikh svyazey* [Communicative and linguistic content of training in professional communication of specialists in the field of foreign economic relations]. (Candidate's thesis). Moscow [in Russian].
9. Nikolayeva, S. Yu. (2008). *Osnovy suchasnoyi metodyky vykladannya inozemnykh mov (skhemy i tablytsi)* [Fundamentals of the modern methodology of teaching foreign languages (diagrams and tables)]. Kyiv: Lenvit [in Ukrainian].
10. Slastenin, V. A. (1997). *Tselostnyy pedagogicheskiy protsess kak ob'yekt professional'noy deyatel'nosti uchitelya* [Integral pedagogical process as an object of teacher's professional activity]. Moscow: Prometey [in Russian].
11. Snikhovska, I. E. (2001). Linhvistychna kompetentsiya yak faktor movnoyi hry [Linguistic Competence as a Factor of Language Play]. *Visnyk Zhytomyrs'koho derzh. ped. un-tu im. I. Franka*, 8, 159–162 [in Ukrainian].
12. Solohor, I. M., & Kostenko, V. H. (2015). Skladovi profesiynoyi kompetentsiyi vykladacha inozemnoyi movy u nemovnomu vyshchomu navchal'nomu zakladi [Components of professional competence of a foreign language teacher in a non-linguistic higher education institution]. *Nauka ta osvita - novyy vymir. Pedahohika ta psykhohohiya*, 69, 67–69 [in Ukrainian].
13. Tatur, Yu. G. (2004). Kompetentnost' v strukture modeli kachestva podgotovki spetsialista [Competence in the structure of the quality model of specialist training]. *Vysheye obrazovaniye segodnya*, 3, 20–26 [in Russian].

14. Treshina, I. (2004). Sotsiokul'turnyy komponent professional'no-lingvisticheskoy kompetentsii uchitelya [Sociocultural component of the professional linguistic competence of a teacher]. *Rossiya i Zapad: dialog kul'tur*, 12, 296–304 [in Russian].
15. Uysimbayeva, N. (2006). Rozvytok profesiynoyi kompetentnosti – shlyakh do pidhotovky vysokokvalifikovanykh fakhivtsiv [Development of professional competence is a way to training highly qualified specialists]. *Ridna shkola*, 10, 17–19 [in Russian].
16. Shmel'kova, L. (2002). *Tekhnologizatsiya obrazovatel'nogo protsessa* [Technologization of the educational process]. Kurgan : IPKPRO [in Russian].
17. Bachman, L. F. (1990). *Fundamental Considerations in Language Testing*. Oxford: Oxford University Press [in English].
18. Chomsky, N. (1986). *Knowledge of Language. Its Nature, Origin, and Use*. Westport: Praeger Publishers [in English].
19. Hymes, D. (1972). Models of the interaction of language and social life. *Directions in sociolinguistics : The ethnography of communication*, 35–71 [in English].

Mykytenko M. M.,

orcid.org/0000-0002-2311-5391

THE ESSENCE AND STRUCTURE OF THE LINGUISTIC COMPETENCE AND THE COMPETENCY OF FUTURE ENGLISH TEACHERS

In this article are analyzed the meanings of the following definitions: “professional competency”, “professional competence”, “professional competence of a foreign language teacher”, “communicative competence”, “linguistic competency”, “linguistic competence”, “speech competence”; conducted a review of the key concepts of domestic and foreign scientists regarding the interpretations and structure of these competencies and competences. Based on the analysis of this research, our own interpretations of the above definitions are proposed, including linguistic competency and competence in the teaching of foreign languages. It is revealed that professional competence has systematic character and covers certain competencies, which are evidence of the fact that the pedagogue is experienced. The competence of future English teachers is formed by specific blocks of competencies in which communicative as well as linguistic competency occupies a leading position. The history of the formation of the category “linguistic competency” is clarified. It is focused on the closeness of the entity of the definitions “lingual competency” and “linguistic competency”; the works of foreign and domestic scientists, in particular N. Chomsky, S. Savignon, L. Bakhman, I. Zimnaya, I. Snihovskaya, L. Shmelkova, N. Mykytenko, S. Kornienko, are analyzed in terms of the essence and the structure of those categories.

It is determined that knowledge of lexical units, grammatical and syntactic structure of sentences, ability to formulate and comprehend sentences in a foreign language are not sufficient for the formation of linguistic competency, since there is a threat that such a process leads to understanding and cognition of the language as a pre-existing system but not as means of communication. It is stated that the researchers distinguish between the term “linguistic competency” in their native and foreign languages, and the components of linguistic competency in the process of mastering a foreign language are presented.

Key words: competence, competency, linguistic competency, speech competency, educational activity, knowledge, skills, abilities.

Дата надходження статті: 17.01.2020 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Микитенко Н. О.